

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhöz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagybány, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 száadtsára nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Az oroszok folytatni akarják a béketárgyalásokat.

Budapest, január 5. (Saját tudósítótól.) Breszt-Litovszkából jelentik a Magyar Távirati Irodának: A középponti hatalmak küldöttségének Joffe, az orosz delegáltak elnöke táviratban válaszolt. Táviratában közli: arra tekintettel, hogy a központi hatalmak delegáltjai már megérkeztek Breszt-Litovszkba, az orosz delegáltak Trockijjal, a külügyek népbiztosával 5-ikén elutaznak Breszt-Litovszkba.

A kormányozható demokrácia.

— Bécsi levelezőnkől. —

Bécs, január 4.

A politikában sohasem jó a reménykedésekre építeni, sőt a kétségtelennek látszó tényeket is néha kételkedéssel fogadni.

Alaposan megjárták azok, akik túlságosan biztak a köztársasági orosz kormány önzetlen békeszándékában. Ezeket most alaposan kijózaníthatta Trockij új állásfoglalása, mellyel — úgy látszik — a béketárgyalások megszakitását próbálja előkészíteni.

Megint ott állunk, ahol állottunk a háboru alatt számtalanszor: nem tudjuk, mi történik igazában Oroszországban.

Annyi bizonyos, hogy csak ürügyül vették fel programjukba az orosz népbiztosok a mostani béketárgyalásoknak áthelyezését Stockholmba, továbbá a német feltételek két pontjára vonatkozó kifogásaikat. Tíz nappal ez előtt is jól tudták az orosz megbízottak, hogy mi a német álláspont a területi kiürítésre és a népszavazás módzataira nézve. Győzelmes hadjáratunk után nem engedhetjük meg, hogy a területi kiürítés és a népszavazás oly módon ejtessék meg, mely a demokratikus béke álarca alatt voltaképpen az entente érdekeit szolgálja és elérhetővé teszi ravaszkodással részükre azt, amit fegyverrel elérni képesek nem voltak.

Ha ez ellen a muszka kiküldötteknek kifogásuk lett volna, előterjeszthették volna azonnal. Nem szóltak ellene semmit, egy más részletkérdés ellen volt egyetlen enyhe megjegyzé-

sük, a világ nem is álmodhatta volna tehát, hogy egyszerre az orosz kiküldöttek a régi nótát fogják megint fújni. Stockholmról sem szolt eddig énekük, nagyon jól érezték magukat Breszt-Litovszkban s ha most egyszerre költözökni akarnak, akkor itt megint történt valami.

Hogy mi történt, azt csak következtetések útján lehet kihámozni.

A tiznapos várakozási idő alatt, míg a nyugati hatalmaknak válaszolniuk kellett volna a béketárgyalásokhoz való csatlakozás tekintetében, a lapokban eleinte az a hír látott napvilágot, hogy a nyugati hatalmak követeket küldöttek Kievbé az ukrán kormányhoz és ezzel kapcsolatosan az a hír is elterjedt, hogy Ukrania nem csatlakozik az orosz béketárgyalásokhoz, hanem a nyugati hatalmakkal egyetértően köt csak békét. A nyugati hatalmak pedig fél- vagy negyedhivatalosan, de sorban jelezték, hogy békülési kedvük nincs. Olyasformán kezdett tehát alakulni a helyzet, mintha a hivatalos Oroszországgal meg tudnók kötni a békét, de a volt orosz birodalomnak egy része, Ukrania tovább is verekedni akar.

Most már tudjuk, hogy ebből csak a követeknek Kievbé küldése volt tény, a többi csak a franciák és angolok jámbor óhaja volt. Az ukrán békeküldöttek megjelentek ugyan Breszt-Litovszkban, de éppen nem a nyugati hatalmak érdekeinek képviselőitében, sőt a német kancellár kijelentette, hogy az ukránokkal a békefeltételekről tovább fognak tárgyalni.

Ebből megint visszakövetkeztetve megállapítható, hogy a nyugati hatalmak követői Kievbé kosarat kaptak, az ukránoknak semmi kedvük sincs tovább folytatni azt a háborút, melyet nem ők idéztek fel s amelyben az entente ellenzése dacára most ime függetlenségüket kivívták. Nekik most függetlenségüket biztosító béke, nem pedig vérontás kell. Néhány nap óta nem is jelent meg az ellenséges sajtóban egy hang sem az ukránokról, de azt sem tudták meg, hová zónáztak a Kievből udvariasan kitessékelt háborus uszítók.

Most már tudjuk, hova mentek: Szentpétervárra. Azt is gondolhatjuk, mit vittek magukkal: szép szót, sok ígéretet és valószínűleg még több és szebb aranyakat. Az arannyal megrakott számár diplomáciai bölcsessége sokszor kíségette már ellenségeinket.

Ha nem boldogultak az ukrán radával, kísérletet tettek a pétérvári sajtóval. Láttak ők már olyan demokrata meggyőződést, amelyet kormányozni lehet.

Ugy látszik, nem is jártak eredménytelenül. Az orosz békeküldöttek és az orosz sajtó Pálfordulása egészen rávall az entente eddigi eljárására és azt sejteti, hogy Oroszországban megint meglepetések várhatók. — Szinte akkor vagyunk már meglepetve, ha nincs meglepetés.

Csak hogy ezzel szemben mi sem vagyunk ám tétlenek.

Oroszország békevágya nem olyan egyszerűen krétával a táblára irt kijelentés, amelyet egy rosz szívaccsal le lehet törölni. Az orosz nép annyira

Olcsó szőrmévásár

MARKOVITS és WEINBERGER cégnél megkezdődött, hol a raktáron levő kész felöltők, costumok, aljak és blousok, míg a készlet tart, olcsón árusítatnak! — Mérték szerinti megrendelések, közismert jó kivitelben és olcsón készíttetnek el!

Telefon 11-09.

Telefon 11-09.

komolyan akarja a békét, hogy kész lemondani évszázados hódításokról is s elismeri az erőszakkal Oroszországhoz csatolt tartományok népeinek önrendelkezési jogát. Szerencés formula annak elintézésére, hogy a veszített háboru konzekvenciái területileg levonhatók legyenek.

Lengyelország tekintetében mi már befejezett tényeket teremtettünk a független Lengyelország-proklamálásával. Ezt a tényt összhangba hozva az orosz forradalom nemzetiségi elveivel, készen áll Lengyelország elszakadása Oroszországtól, orosz elismerés mellett. A másik lépésről most értesülünk: a kurlandi országgyűlés kimondotta a Németországgal való egyesülést. Ez is rendben van az orosz forradalom eddigi álláspontja, a népek önrendelkezési joga szerint is. A tíz nap alatt a finn kiküldöttek a központi hatalmaknál jártak. Valószínűleg nem pusztán véletlenségből történt, hogy a finnek

éppen a napokban kérték a finn állam elismerését.

Mint híre jár, Svédország már elismerte az önálló Finnországot. Ukrajna elismeretése szintén utban van, hiszen Breszt-Litovszkban már tárgyalunk vele. Litvánia szintén önállónak nyilvánította magát. Oroszország szétesése ezzel befejezett tényé válik, amiből megint az következik, hogy Oroszország a háboru folytatására ezentul teljességgel képtelen.

Ha az orosz népbiztosok lehetetlen feltételeket szabnak is a béke elé, azért a keleti fronton megvan és meglesz a béke nélkülök is.

Mindössze egy újabb vereség fog a történelembe belekerülni: az oroszországi kormányozható demokrácia veresége.

Ennek egy módon lehet utját állani: ha az oroszok visszatérnek eredeti álláspontjukhoz és folytatják a béketárgyalásokat. Minden jel arra vall, hogy így is fog történni.

korona s ha elakad a kocsi valahol, 6 korona napibért követel a butoros. A butor pedig összetörve, összezúzva érkezik meg.

Nagy baj, hogy a régiségkereskedők ócska butorokkal foglalkoznak s mindent átsimitva, átlényezve, ujak gyanánt adják ez azokat drágábban, mint a rendes butorkereskedők. A kontárok itt is óriási erkölcsi és anyagi károkat okoznak.

— Egy fiatal házaspár azért ma 2 szekrényt, 2 ágyat, 1 asztalt, 2 sifont, 2 kredencet és divánt 3000 koronáért kaphat. Itt van például egy cigányleány, vett 1 szekrényt, 1 tükröt, 1 asztalt, 2 finom széket 640 koronáért, ez nem drága. Urilány 1200—1300—2500 koronáért jó berendezést kap. Van aztán 12.000 koronás szobaberendezés is, de ezeket a hadimilliomosok rendelik. Kik ezek? Kereskedők, földbirtokosok, iparosok, parasztok, akik a konjunktúra kihasználásával felgazdagodtak s most berendezkednek *koszt vasz koszt*. Van paraszt, aki leányának 8000 koronás berendezést vásárolt, (ezelőtt 1500 koronát is nehezen adott ki), iparosok nehéz ezreket vesznek ki tárcájukból, s a finomat keresik, még a jávormahagónifát is veszik. Kendőss asszonyok se sajnálják az ezreket, de *mindnek az a jellemző tanúsága, hogy hevesen alkuszna*, még nem felejtették el a szegénységnek ezt a velejáróját.

— A butorkereskedő nem drágít, megteszi azt a gyáros és a nagykereskedő hertenként a körlevelével. Irják: sellak 1:20 helyett 3:20, enyv drágább, spirituszhoz nem jutnak, munkabér óriási, munkás nincs, tehát újabb áremelés. Az asztalosnak viszont nincs szüksége a pénzre, spekulál, hogy ha még 2 hétig tartja az árut, 100 százalékkal drágább lesz a butor, tehát nem adja. Nincs is ma butorkereskedelem. Daniberg és Waldner tartja még magát, Steiner egy izben beszünt, most megindult újból, Reisz Miksa is kezd lélegzethez jutni, Tonk Emil tart még árut, de csak apróbb áru van. A Rimánóczy gyár dolgozik, de kis kvantumot gyárt 20 szobát havonta, mikor háboru idején is gyártott egy bécsi cég 5000 szobát évente. *Két hónap óta pedig pang a butorüzlet*, szék például egyáltalában nincs, csak helyi készítmény, s ez nem első minőségű. A butoros milliomos nem lehet, mert nem divatárkereskedő. Itt van Szabó Károly esete, aki Szóke Sándor bankigazgató részére gyönyörű díofa butorokat állított elő, persze, megfelelő tőke hiányában részletekben, lassan, míg az árak felszaladtak. Az anyagdrágulás öli meg az iparost. A kárpitos cikkek ára borzalmasan nőtt, a *csinvat*-ot lefoglalta a katonaság, s ami háboru előtt pár fillér volt, ma 30—35 korona, a spárga 8 koronáról 80-ra ugrott, a csomag szeg 60 fillérről 9 koronára s ebből is csak egy paklit kap az ember.

— Igen, zongora? Az nincs. Aminek ára 1000 korona volt, ma 5000 korona s

Üresek a butorkereskedések.

Percenként nő a butorok ára.

— A szakma, mondotta nekünk egy butorkereskedő, rosszul áll, anyagot nem kapunk. Már a fa feldolgozásánál jelentkeztek a bajok, nem vágják s nem dolgozzák fel a fákat, nincs hozzá szakmunkás és üzem. Ami faanyag van, annak *percenként* emelkedik az ára, ma 150—200 százalékkal drágább, mint békeidőben, de a többi cikkekhez mérten mégis olcsóbb. (Gondoljunk csak a cipőre, ingre, szövetre.) Persze, a butoroknál az összeg nagyobb s így a növekedés is nagyobbnek látszik; például egy szobaberendezés, mely 250 korona volt, ma 2000 korona s ez ijesztőleg fest. A drágaság oka: nincs famunkás, nincs, aki vágja, a fának 2—3 évig száradni kell s mi száradjon ki, ha 1914-től 1916. év közepéig teljesen megszűnt a termelés, álltak az üzemek s becsuktak az üzletek.

— De azért, folytatta informátorunk, ma 2 sifon, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, asztal, 4 szék 1200—1300 korona s ennél egy egyszerű háztartáshoz nem kell több, s nem is drága, hiszen a *piaci szekrény*, amely ezelőtt 20—22 korona volt, ma 350 korona.

— Hiányok vannak a butoriparban, az bizonyos. Nincs olasz márvány a kredencekhez. Vigye a kő. Nincsenek rézagyak, nem szabad rézből gyártani, bár a *vázuk vas*, csak a külső borításuk réz, mert a réz nem eléggé szilárd egyedül. Nincs vaságy. A hajlított székek gyártását a két nagy cég: Thonet és Kohn Jakab beszüntették, nincs szelők. A többi fabutorgyár dolgozik, de

csak immel-ámmal. A gyártás szünetel, de az árak folyton emelkednek, ez a legfrissebb háborus furcsaság. Itt egy körlevél, értesít a gyár, hogy nem küldhet árut, de ennek a nem küldhető árunak 10 százalékról 15 százalékra 30-ról 45 százalékra rugott az ár-emelkedése. Szeptember óta 3 és félszeresre emelkedett az árak jórészt.

— Kifogyott az *alrik*, a matrác töltő anyaga, amelynek *mázsája 16—18 fillér volt, ma 4 korona 50 fillér, 4:80—5 korona*. A behozatal Algirből teljesen megszűnt, ami van még Németország—Ausztria—Magyarországban, annak az árát felhajtotta a spekuláció.

A varróspárga a matrácokhoz kilónként 60 korona és nincs. Hiányoznak a Komerszolgok amik régen olcsó áron voltak beszerezhetők. Egy pár sifon régen 65 korona volt, ma nincs, a munkabér drága, ezért az asztalosok nem csinálnak olcsó árut, csak drágábbat, mert csak így fizetődik ki a magas munkabér.

— Az asztalosokkal általában nem lehet dolgoztatni.

De nincs is munkásuk, s ha van, a konkurrensok egymásra licitálnak. Ha egyik megrendel 15—20 szoba butort, jön a másik butorkereskedő s felhajtja az árat, 300 koronával többet ígérve szobánként. Ha pedig van áru, nincs szállítás, csomagolásról szó sincs, a butorszállító kocsi pedig horribilis pénzbe kerül. Például Bécs lakástól Naggyárad lakásig egy butoros kocsi ára 2000

BÉKEMINŐSÉGŰ
pipere és fertőtlenítő szappanok
nagy választékban igen olcsón beszerezhetők:

FEKETE ERNŐ
droguista
„DIANA“ illatszertárában
Bémer-tér 3.

nincs is, de az ára minden héten emelkedik. A butoroké is, most már csomagolás címen 10—15 százalékot fizetünk. Szívesen fizetnénk mindent, csak lenne butor. Bizony, az új házasoknak kevés butorral és sok szerelemmel kell megelégedni.

A galíciaiak ragaszkodnak hozzánk.

A budapesti rendőrség még a nyáron megalakította az „Idegen revízió Hivatal”-t, amelynek feladata a felesleges és kellemetlen idegenek eltávolítása. A hivatal meg is felelt annak a feladatnak és már eddig is nagyszámu felesleges idegent utasított ki az ország területéről. A hivatal keretébe tartoznak a galíciai menekültek is, akiknek kiutasítását szintén megkezdték már, azonban egyelőre nem sikerült végrehajtani. A galíciai menekültek annyi találékonysággal és ügyességgel védekeztek az eltávolító akció ellen, hogy a rendőrség minden igyekezete meddő maradt velük szemben. Az „Idegen-revízió Hivatal” vezetője, Székely Vladimír rendőrtanácsos így mesélte el a rendőrség és a galíciaiak mulatságos küzdelmét:

Galiciából annak idején körülbelül huszezer menekült érkezett Budapestre, akik már rég élvezik vendégszeretefűnkét. Annyira beletalálták magukat a budapesti viszonyokba, hogy a kitessékelésük a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Legnagyobb részük existenciát talált Budapesten és minthogy igényeik nem túlságosan nagyok, aránylag jól éltek minálunk. Budapesten egy menekült iroda van részükre felállítva, melyet az osztrák kormány tart fenn. Egy-egy nagyobb számu tagból álló család öt—hatszáz korona segélyt is kapott innen, tekintetbe véve, hogy a családfő és a serdültebb gyermekek kerestek is, jövedelmük gyakran ezer koronán felül volt. Természetesen igen sok szegény család is van köztük, akik nyomorognak, ezek mégis szívesebben maradnak nálunk, minthogy hazamenjenek felégetett falujokba, lerombolt házakba: a bizonytalanságba. Sokan közülük véglegesen itt szeretnének maradni, nagy részük azonban csak huználasztani akarja az elutazást, amíg Galiciában helyreáll a rendes állapot.

Annakidején, mikor az Idegen-revízió Hivatal felállították, nagy idegesség vett rajtuk erőt. Amint megkapták a rendőrségre az idézést, rögtön mentőeszközök után néztek. A rendőrségi eljárás az volt, hogy házról házra járva összeirattuk az összes itt élő galíciaiakat, ők azonban azt találták ki, hogy igyekeztek lakást változtatni. Természetesen ez nehézségekbe ütközött, mert kevés Budapesten a kiadó lakás. Erre azt csinálták, hogy egyszerűen lakást cseréltek. „A” elköltözött „B” lakására, viszont „B” behurcolkodott „A” lakásába. Mikor az összeírás alapuló rendőrségi idézés kikerkezett, mind a két címzett már ismeretlen volt. A rendőrség természetesen hamar tuljárt az eszükön. Megtudtuk címüket és sorra beidézttük őket. Tárgyalásra többnyire ügyvéddel jöttek el és minthogy azt hitték, hogy az 1903-iki törvény alapján járunk el ellenük, mind igazolni akarták a fényes megélhetésüket. Azt hitték, hogy akkor itt maradhatnak. A szegényebbek a tárgyalásra nagy összegeket kaptak kölcsön a többiektől, bent a rendőrségen mutogatták az ezreseket: „Van pénzem, megélek”. Mi azonban az új 1916-os törvény

alapján utasítottuk ki őket, amely nincs arra tekintettel, hogy az illető milyen vagyoni viszonyok közt él. Ellenkezőleg, ha az idegen ki nem mutatható módon sokat keres, annál inkább ki kell utasítani.

Természetesen nagyot néztek, mikor a tárgyaláson mégis kiutasító határozatot hoztunk. Tanukat vonultattuk fel, hogy semmijük sincs és a pénz, amit felmutattak, kölcsönzéstől származott. Igazolták, hogy a menekült irodától segélyt élveznek, olyan szegények. Természetesen ez már nem használt. A kiutasítást nem felebbezhatték meg, ezért más módszerhez fordultak: a tartózkodási engedélyek kérése következtelt. Legtöbbször betegség címén. Ágyba feküdtek és úgy várták meg, amíg a rendőrorvos kikerkezett: persze mindig megállapította, hogy egészségesek és ki lehet őket utasítani. Egy galíciai azzal védekezett, hogy tüdőbajban szenved, azért nem utazhat el. A rendőrorvos megállapította, hogy tényleg van tüdőcsucshurutja, ellenben éppen ezért kívánatos a levegőváltás, haza kell küldeni. Egy másik magával hozta a tárgyalásra feleségét és ad oculos demonstrálta, hogy a felesége anyai örömök elé néz. Az illető igazat mondott, csak abban tévedett, hogy a nő — nem az ő felesége volt.

Azokat a galíciaiakat, akik hadimunkát végeznek, vagy szakmunkások, nem utasítjuk ki, mert ezek nem kellemetlenek és nem feleslegesek. Erre a többiek is sűrűn kezdték igazolni, hogy ilyen munkát végeznek. Egy részük tényleg bevált vaiami gyárba vagy műhelybe, ezt az alkalmaztatást természetesen rögtön otthagyták, mihelyt a veszedelem elvonult a fejük felől. Sokan azonban hamis igazolványokat mutattak be, amelyeket gyakran egészen előkelő cégek állítottak ki részükre könyörületből.

Akik már sehogy sem tudnak menekülni a kiutasítás elől, azok vidékre utaztak és ott vonultak meg. Tekintve, hogy a kiutasítás az egész ország területéről történik, a vidéki rendőrségnek is továbbítani kell őket, azonban a galíciaiak arra számítottak, hogy vidéken lazább az ellenőrzés. Ha a rendőrség mégis eljár ellenük, akkor megint tovább utaznak egy másik városba. Sok galíciai úgy iparkodott Magyarországon maradni, hogy örökbe fogadtatta magát és ezáltal magyar honpolgár lett. A galíciaiak közül eddig csak azokat szállították haza, akik a menekült irodától támogatást nyertek. Ezek körülbelül két-három ezren vannak. A többieket csak tavasszal küldjük haza, amikor az enyhébb időjárás lehetővé fogja tenni elutazásukat.

A galíciai menekültek száma nem csökkent Nagyváradon és Budapesten, hanem még szaporodott is, tudniillik Palesztinából (Jeruzsálemből, Damaszkusból, Jaffából) megérkeztek azok a többnyire galíciai származásu települtek, akik az angol invázió elől kénytelenek voltak menekülni. Most aztán ragaszkodnak hozzánk. Vagy helyesebben szólva: hozzánk ragadtak. Mint

Gróf Apponyi Albertné a mozikról.

Apponyi Albertné grófné, a nőegyesületek szövetsége gyűlésén a mozcenzúra érdekében emelte fel szavát.

— Évek óta érezzük — mondta — a mozgó színházak ügye rendezésének égető szükségét. A mozi nagyszerű találmány, mely hivatva volna a tudományokat és művészeteket népszerűsíteni és terjeszteni, továbbá ártatlan és tanulságos szórakozást nyújtani a népnek. Ehelyett azonban méregforrássá vált, mely megmetyelje ártatlan gyermekeink lelkét. Most a fiatakorok, sőt az elemi iskolák kis növendékei is minden korlátozás nélkül látogathatják akár egyedül is, a mozgósínházaknak még az erkölcsellenes terjesztő bűnre izgató előadásait is. A fiatal bűnösök száma ijesztően nő, ennek oka nem utolsó sorban az erkölcsrontó mozgósínház.

Az a gyermek, aki már többször élvezte a fiatal képzeletnek annyira tetsző izgalmakat, nem akarja ezeket nélkülözni, inkább lemond szükséges táplálkozásának egy részéről, csak a „Mozi”-ba mehessen. Azok, akik nem tudják megszerezni a jegyváltásra szükséges néhány fillért, ott ólálkodnak a mozik bejárata körül, bámulják a rikító színekkel festett, sokszor minden jobb érzést nélkülöző reklám képeket és betűzgetik a mindenféle izgalmat ígérő műsorokat.

Ideje volna végre kitiltani az utcáról mind a sértő képeket, mind az izgalmas gyönyörűséget ígérő hirdetéseket. Az erkölcsellenes, a társadalmi rendet felbontó, a vallást sértő, az érzékiséget ingerlő és bűntettekre buzdító mozgóképek előadását meg kellene tiltani. A nappali előadások műsora olyan legyen, hogy bármelyik gyermek végignézhesse lelkének veszélyeztetése nélkül. Esti 8 órától kezdve a fiatakorok kilegyenek tiltva a mozgósínházakból. Külföldön is a fiatalok korhatára 16 év, noha megfelelőbb lenne az érettséghez közelebb eső 18. esztendő.

Megemlítem, hogy a belügyminiszter megnyugtató, hogy már az előbbi esztendőben benyújtott felterjesztésre rendelet tervezet áll készen, mely a mozik kívánatos megrendszabályozását valósítja meg, a darabokra nézve is természetesen cenzurát terveznek és lesznek délutánonként külön gyermekelőadások. Figyelmébe hoztam a belügyminiszter urnak, hogy abba a bizottságba, mely a mozik végleges megrendszabályozását tüzi ki feladatául, nőket is bele kell venni kik valóban hivatva vannak a gyermeknevelésre annyira kiható mozi ügyében is tanáccsal, tapasztalattal, sokféle ismereteikkel a nemes ügynek javára buzgólni. E fontos kérdés eldöntése előtt meg kell hallgatni minden erre vonatkozó véleményt, meg kell hallgatni mindenkit, aki neveléssel foglalkozik, a hitoktatókat, lelkészeket, a fiatakorok bíróságának tagjait, a fiatakorok felügyelő hatóságát, az árvaszéket a népneveléssel és ismeretterjesztéssel foglalkozó egyesületeket és nem utolsó sorban az anyákat és pedig a társadalom minden köréhez tartozó snyákat.

Legújabb füzetek legolcsóbban
Kosztienbaum Jullakánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
:: Telefonszám 827. ::

Hirek a Wekerle-kormány válságáról.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) A „Nap” és a „8 Órai Ujság” a Wekerle-kormány válságáról közölnek tudósításokat.

A „Nap” bécsi információ alapján írja, hogy a Wekerle-kormány lemond, miután a 20 éves gazdasági kiegyezés nem sikerült.

A „8 Órai Ujság” írja, hogy a Hadik lemondása az egész kormány lemondását vonja maga után. A tegnapi minisztertanács olyan értelemben határozott, hogy miután a kormány szolidáris Hadikkal, amennyiben Wekerlének berlini útján nem sikerült elsimitani a Hadik-krizist, az egész kormány benyújtja lemondását. Bécsi körökben is feszült érdeklődéssel várják a fejleményeket.

Bécsből jelentik: Öfelsége Wekerlét kihallgatáson fogadta.

Nem vezett el a béke.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Itteni politikai körökben a béke ügyét ma már nyugodtan ítélik meg. A békét nem tartják elveszettnek. A kancellár magatartását illetőleg biztos többségre számíthat. A kancellár ma a főbizottságban újból fel fog szólalni.

Kerenszki 317 millió rubelje.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról hivatalosan jelentik: Nyomára jutottunk, hogy Kerenszkinek az egyik pénzügyintézetben folyó számlája volt, amelyen 317 millió rubel volt a javára írva. A kormány ezt az összeget lefoglalta és valószínűleg a június 18-iki zavargás károsultjai között fogja szétosztani.

Az antant hivatalosan nem járul hozzá a bresztlitovszki békeponthoz.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Amerika, Franciaország, Anglia, Japán, Olaszország és Románia nagykövetei az angol követségen tanácskozást tartottak a bresztlitovszki béketárgyalásokról. Megállapodtak abban, hogy az antant hivatalosan nem járulhat hozzá a bresztlitovszki békeponthoz megállapított alapelvekhez.

Az orosz ellenforradalom harcai.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Kaledin és Kornilov Charkov és Horones városok ellen vonulnak. A maximalisták erősítéseket kaptak. Több csata még eldöntetlenül áll. Kínv vidékén 200 ezer ukrájnait koncentráltak nagyszámu tüzerességgel.

Jenirkában a szembenálló ukránok és maximalisták 5 napos fegyverszünetet kötöttek.

A népbiztosok és az ukránok egyezkednek.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról táviratozzák: A Pétervári Távirati Iroda jelenti: Miután az ukránok hajlandóknak mutatkoznak egy megegyezés létesítése céljából a népbiztosok kormányával tárgyalni és miután a népbiztosok kormánya elismeri az ukránok függetlenségét, az ukrán rada pedig elismeri azt, hogy tagjainak eljárása ellenforradalmi jellegű volt, továbbá, mert a népbiztosok kormánya hajlandó arra, hogy az ukrán

radával a háborút elkerülje, ha az elismeri Kaledin fellépésének ellenforradalmi voltát és az ellene való küzdelmet nem gátolja meg: a népbiztosok kívánatosnak tartják, hogy tárgyalásba bocsátkozzanak a radával a függetlenségi kérdésekről, hogy a további bizonyodalmakat megszüntessék.

A népbiztosok kormánya a tárgyalások színhelyéül Smolensket vagy Vibsk városokat, mint a legmegfelelőbb helyeket, ajánlja.

Az oroszországi foglyokat csak az általános békében engedik haza.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Steckholmból jelentik: Kaminov orosz békedelegátus kijelentette, hogy az Oroszországban levő hadifoglyokat addig, amíg az általános békét nem kötik meg nem bocsátják szabadon.

A törvényszéki tanácsok új beosztása.

Balás Elemér dr.
az esküdtbiróság elnöke

Balás Elemér dr. törvényszéki elnök az idei tanácsot így osztotta be:

Első polgári tanács, elnöke Kérchy Péter bíró, helyettese Stachó Szevér tanácselnök. Tárgyalási napok: kedd, péntek, II. 96.

Második polgári tanács, elnöke Stachó Szevér tanácselnök, helyettese Kérchy Péter bíró. Tárgyalási napok: szerda és szombat, II. 26.

Harmadik polgári tanács, elnöke Kocsán János c. táblabíró, helyettese Halász Zsigmond c. táblabíró. Tárgyalási napok: hétfő és csütörtök II. 126 és péntek I. 40.

Negyedik polgári tanács, elnöke Halász Zsigmond c. táblabíró, helyettese Kocsán János c. táblabíró. Ülési napok: kedd és péntek II. 126, szerda I. 40.

Régi polgári rendes perek külön tanácsa, elnökök: Stachó Szevér tanácselnök, Kocsán János c. táblabíró, Halász Zsigmond c. táblabíró, Kérchy Péter bíró. Ülési napok: csütörtök és szombat I. 40.

Vádtanács, elnöke Hermann Aladár bíró, helyettese Seress Barna bíró. Ülési nap: szerda II. 96., a vádtanácsi elnök hivatali helyiségében s minden hónap második hétfőjén a vizsgálóbíró hivatalos helyiségében.

Esküdtbirósági tanács, elnöke Balás Elemér dr. elnök, helyettese: Szöllőssy Gyula bíró. Főtárgyalási napok január 17, február 4, 18, március 2, 18, április 2, május 2, 18, június 3, szeptember 17, október 12, 17, november 2, 18 és december 2, az esküdtzéki teremben.

Első büntető tanács elnöke Szöllőssy Gyula bíró, helyettese: Gyenge Béla bíró, főtárgyalási napok, hétfő, szerda, péntek, II. 105.

Második büntető tanács elnöke Seress Barna bíró, helyettese Hermann Aladár bíró. Főtárgyalási napok, kedd, csütörtök, szombat, II. 105.

Harmadik büntető tanács, elnöke: Gyenge Béla bíró, helyettese Hermann Aladár bíró. Főtárgyalási nap kedd I. 40.

Büntető fellebbviteli tanács, elnöke Hermann Aladár bíró, helyettese Seress Barna bíró, tárgyalási napok s közvéadás ügyekben szombat, a magánvádas ügyekben csütörtök, mindig II. 96.

Gyorsított büntető tanács, elnöke Szöllőssy Gyula bíró, helyettese Gyenge Béla bíró, főtárgyalási napok elnöki beosztás szerint.

Fiatalkorúak bírósága, elnöke Szöllőssy Gyula bíró, helyettese Gyenge Béla bíró.

Munkásbiztosítási választott bíróság, elnöke Szöllőssy Gyula bíró, helyettese Riedl Zoltán dr. bíró.

Árvizsgáló bizottság, elnöke Kérchy Péter bíró, helyettese Seress Barna bíró.

Szövebeli kérelmeket felvesz Reke Kálmán dr. elnöki titkár hétfőn délelőtt 9-től 1 óráig. I. 41.

A beosztásból kitűnik, hogy Balás Elemér dr. elnök az idén az esküdtzéket vette át, míg az esküdtbiróság elnöke Szöllőssy Gyula bíró a gyorsított büntető ügyek tanácsát vezeti.

* A tea ára a városi fűszerüzletben. Tudatom a város közönségével, hogy a városi fűszerüzletben a forgalomban levő tea-utalvány január havi szelvénye ellenében személyenként 25 deka teát fognak kiszolgáltatni. A tea árát további intézkedésig a következőkben állapítom meg: tiszta fekete tea kg.-ként 86 K, kevert tea 78 K, zöld tea 73 K. Nagyvárad, 1918 január 4-én. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

A német kormány nyilatkozata a béketárgyalásokról.

Trotsky és az orosz delegátusok Breszt-Litovszkba utaztak.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi ülés főbizottsága üléseinek elején Von dem Büsche államtitkár a következő nyilatkozatot tette:

— A kancellár tegnap visszautasította az orosz sajtó azon insinuációját, hogy mi ki akarjuk vonni magunkat a népek önrendelkezésére tett ígéret alól. A birodalmi kancellárnak a népek önrendelkezési jogát illető álláspontja változatlan maradt. A semleges sajtóban közétett azon állítás, mintha az orosz delegátusok a december 28-iki német javaslatot elutasították volna, valótlan. Az oroszok csak a formula ellen aggályoskodtak és elfogadták azt, hogy egy bizottság állapítsa meg a formulát.

— Megállapodtunk az oroszokkal, hogy a vitás pont eldöntéséig január 5-én Breszt-Litovszkban a tárgyalást folytatni fogjuk. Ezért a szövetségesekkel együtt elutasítottuk az oroszoknak a tárgyalási hely megváltoztatására vonatkozó javaslatát. Időközben Pétervárról 4-én este 10 órakor a következő távirat érkezett:

A négy szövetséges hatalom elnökének.

A tárgyalásoknak semleges területre való áthelyezése megfelel a tárgyalások stádiumának. Tekintettel arra, hogy az önközi delegátusai a tárgyalásoknak azelőtti színhelyére érkeztek, a mi delegátusaink Trotsky külügyi népbiztossal együtt holnap Breszt-Litovszkba utaznak abban a meggyőződésben, hogy a tárgyalásoknak semleges területre való áthelyezése ügyében a megegyezés nem fog akadályokba ütközni.

Orosz delegáció.

— Időközben Breszt-Litovszkba érkezett ukrajnai képviselőkkel kielégítő módon tárgyalások folytak. További közléseket a kormány ma nem tehet.

Ezután az elnök indítványára és a szociáldemokraták ellenzése mellett a főbizottság elhatározta, hogy a tárgyalások helyének kérdését politikai szempontból nem tárgyalják és áttérnek a hadifoglyok helyzetének és kicserélésének ügyére.

Az antant nem nyilatkozott.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) A Távirati Irodának jelentik Breszt-Litovszkból: A négy szövetséges hatalom küldöttsége 5-én az orosz küldöttség elnökének táviratot intézett, amely a következőket tartalmazza:

A négy szövetséges hatalom küldöttsége hozzájárulás mellett az orosz küldöttséggel 10 napos határidőben állapodott meg, amelyen belül a többi hadviselőknél a haladéktalan általános békének Breszt-Litovszkban felállított alapelveiről tudomást kellett volna szerezniök és dönteniök a béketárgyalásokhoz való csatlakozás dolgában. A szövetséges hatalmak küldöttsége megállapítja, hogy a 10 napos határidő január 4-én lejárt és hozzájuk a többi hatalmak egyikétől sem érkezett nyilatkozat arról, hogy csatlakoznak-e a breszt-litovszki béketárgyalásokhoz.

Nem lehet a békét tovább halasztani. Angol lapvélemény a békéről.

Budapest, január 5. Pétervárról jelentik: A Daily News a következő szenzációs cikket közli:

Az Oroszországnak tett német békefeltételek kézzelfogható alapot nyújtanak a tárgyalásokra. Örömmel látjuk, hogy szövetségeseink ezen feltételeket jóindulattal mérlegelik. Most már nem lehet tovább halasztani a békét, mert az ország demokráciája követeli annak megkötését. Ki kell jelentenünk, hogy a szövetségesek hadicélja az, hogy a háború előtti állapot alapján megegyezést teremtsenek. Ha ezt kijelentjük, akkor remélhetően lehet a megegyezés útját.

Thomas Pétervárra utazik.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A francia kormány a szocialisták kívánságainak anyiból fog eleget tenni, hogy Thomas volt francia minisztert bizonyos megbízatással Pétervárra küldi.

Branting támadja Wekerlét.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Branting a „Szociáldemokreten”-ben erő-

sen támadja Wekerlét és pártalakítási tervét, amely a szociáldemokraták és a Károlyi-párt ellen irányul.

Tüzérségi tűz az olasz fronton.

Budapest, január 5. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Keleti harctér.

Fegyverszünet.

Olasz harctér.

A harci tevékenység időnkénti tüzérségi tűzre szorítkozott.

A vezérkar főnöke.

Sikeres felderítések Bullacourinál.

Berlin, január 5. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A flandriai arcvonalon Yperntől keletre a Scarpe és a Summe közötti egyes szakaszokon, valamint Avocourt és St. Michiel vidékén időnként élénk tüzharcok fejlődtek ki. A többi arcvonalon a tüzérségi tevékenység nyugtalanító tüzelésre szorítkozott. Bullacourtól keletre végrehajtott erőszakos felderítésünk teljes sikerrel járt és nagyobb számú angol foglyot eredményezett.

Keleti harctér.

Semmi ujság.

Macedoniai harcvonal.

Lényeges esemény nem történt.

Olasz harctér.

A Brenta és a Montello között a tüzérségi tevékenység átmenetileg feléledt.

Ludendorfi, első főtámaszmester.

Igy beszél valamelyik jó katolikus, mint lappártoló.

(Persze nem Nagyváradon.)

A jó katolikus így gondolkozik ma a katolikus sajtóról.

Kell, hogy legyen sajtónk, hogy legyen mit rágnom, kritizálnom, elvégre ez a *miénk*, ehhez jussom van, ha nem is vagyok előfizetője a lapnak vagy ha nem is vagyok munkatársa.

Ha nem is vagyok előfizetője, ha nem is vagyok munkatársa, ettől mindent elvárok.

Ettől elvárom mindenekeelőtt, hogy üsse ellenségeimet.

Nekem az jogom, hogy ha valamit tudok, valami jó hírem van, azt *más* szerkesztőségbe vigyem.

A sikereimet, a híreimet, szellemi termeléseimet azt más redakcióba viszem, de ha bajba jutok, ha szószóló kell, ha támadnak, akkor a keresztény lap huzzon ki a bajból, mert én ezt megkövetelem tőle, hiszen én jó katolikus vagyok.

Persze, ha elő kell fizetni, hát akkor előfizetek más lapra, ha szivességet akarok tenni, teszek más szerkesztőségnek, a hirdetéseimet feladom más ujságnak, de ha szivesség kell nekem, azt a keresztény laptól várom, mert annak az kötelessége. Az hirdessen nekem ingyen, az védjen engem ingyen, az járjon a címemre ingyen, az politizáljon gusztusom szerint ingyen, de a másikat fizetek, természetes, hogy fizetek, mert az nem katolikus lap, én pedig jó katolikus vagyok.

Jó katolikus vagyok, azért ettől a laptól elvárok mindent, de főképp azt, hogy tőlem ne várjon semmit.

A Munkaközvetítő Hivatal szervezése.

Az első választmányi ülés.

A nagyváradai Munkaközvetítő Hivatal ideiglenes szervezése és a személyzet kérdése most már el van intézve. A városi tanács kinevezte a választmány tagjait, helyiségről is gondoskodott, a választmány pedig megválasztotta a hivatal ideiglenes vezetőjét: a főnököt.

Tegnap tartotta a választmány első ülését s most már megkezdte működését ez az iparra és kereskedelemre épülő, mint a munkásokra nézve fontos hivatal.

Az ülést Lukács Ödön főjegyző, mint a hivatal ideiglenes elnöke vezette s a választmány tagjai nagy számmal voltak jelen.

Felolvasták a városi tanács határozatát, amely szerint az ideiglenes elnökséget Lukács Ödön vállalta el, egyben közli a választmány kinevezett tagjainak névsorát. A hivatal ideiglenes helyiségeül az ipariskolát, végleges helyiségeül pedig a Csesztivó-intézet épületét jelölte ki a tanács.

Lukács Ödön elnök megnyitó beszédében méltatta az intézmény fontosságát, amelynek rendszeres működésétől fog függni, különösen a háború után a közgazdasági élet tekintélyes része s hogy a munkásság ahhoz a pozícióhoz jusson, amely megilleti. Hiszi, hogy az új intézmény betölti hivatását s kéri, hogy összefogva tegyünk meg mindent a reánk váró nagy feladatok betöltésére. Üdvözi a választmányt. A szabályzatot megalkották s úgy azt, mint a költségvetést feltérjesztették jóváhagyás végett. Míg az megjön, addig is meg kell kezdeni a működést, hogy a háború utáni feladatokra már kész hivatal álljon rendelkezésre. A hivatal működési körébe más szociális intézkedéseket, így a cselédközvetítést is be akarják vonni.

A bejelentéseket tudomásul vették.

Lukács Ödön elnök ezután előadta, hogy szükséges egy főnök, aki az alapvető intézkedéseket megtegye. A választmány meghallgatásával nevezik ki a főnököt, ezért hívta most össze a választmányt. Az állás egész embert kíván, most pedig nehéz ilyet találni, mikor sokan a háborúban vannak. Olyan egyén kell a vezetésre, aki szociális érzékkel bír, a viszonyokat ismeri s garanciát nyújt, hogy kellőleg képes betölteni a nagy feladatokkal terhelt állást. Ezért ideiglenesen töltik be most az állást. Végleges intézkedést csak később lehet tenni.

Tátray Sándor pályázat kiírását javasolja, míg Czeglédy Jeremiás ideiglenesen Szücs Izsó ipariskolai igazgatót ajánlja főnöknek; a háború után lehet majd pályázatot kiírni.

Többek helyeslő hozzászólása után Czeglédy Jeremiás indítványát elfogadták s az elnök ideiglenes főnökké Szücs Izsót jelentette ki, aki Budapestre utazik a hivatal tanulmányozása végett.

Szücs Izsó hálás köszönetet mondott a megtiszteltetésért. Vállalkozik is az állásra, amelyet ambícióval és lelkesedéssel igyekszik betölteni. Jelenlegi állásában ha nyugdíjba megy, véglegesen is elvállalja a főnöki állást, ha úgy akarják. Kijelenti, hogy szabványos munkát nem akar végezni. Feladat

ait a hivatal csak úgy tölti be, ha más szociális intézményekkel van kapcsolatban, hogy a munkások örömmel legyenek Nagyváradon. Munkásszálló, munkásotthon, cselédközvetítő, munkásétkező egészíteniék ki a hivatalt.

Lukács Ödön ismeri Szücs Izsót s tudja, hogy rendelkezik mindazon képességekkel, amelyek a fontos álláshoz szükségesek s garanciát nyújt az intézmény életképességére. Öszinte szívből üdvözi.

Tátray Sándor szintén örömmel látja Szücs Izsót a fontos állásban, különösen, hogy majdan azt véglegesen is hajlandó elfoglalni.

Többek hozzászólása után az ülés véget ért.

Ujabb béremelés a nyomdaiparban.

Mi minden kell az újságcsináláshoz?

Unos-untalan ismétlődik az újságokban a panasz, hogy a háborús viszonyok mily érzékenyen sujtják a nyomdatulajdonosokat, kivált pedig a hírlapkiadókat. Nem szívesen állunk a közönség elé ezzel a panasszal, de sajnos, ebben a dologban mindig van újabb meg újabb jelenteni valónk, újabb meg újabb béremelésről. Ezen a héten is regisztrálnunk kell, hogy január elsejével ismét emelkedett a munkabér, ami most szombaton került először kifizetésre. Hogy a közönségnek fogalma legyen a nőttön növekvő béremelésről, közöljük, hogy a nyomdai munkások tavaly június elején részesültek béremelésben; augusztus havában újabb béremelés következett, ami október haváig tartott. Akkor ismét új egyezséget kellett kötni a munkaadóknak munkásaikkal, s már ebben a szerződésben kikötötték, hogy január 1-ével újra magasabb fizetés lép életbe, ami persze meg is történt.

Ez a legutóbbi megállapodás március végéig szól, amikor előrelátható, hogy a szakszervezet újra magasabb bérköveteléssel fog előállni. Szolgáljon az tájékoztatásul a közönség ama részeinek, a mely máig is azt hiszi, hogy a nyomdaüzem, kivált pedig a hírlapkiadás a háborúban jó üzlet. Nagyon természetes, hogy a munkabérek emelkedése nem csak magában növeli a nyomdavidálatok terheit, ehhez járul még a nyomdához szükséges anyagok folytonos, óriási drágulása, Érdekesnek tartjuk ideírni, mik azok az anyagok, amelyek a nyomdaüzemben és újságcsináláshoz kellenek, amelyek a következők:

Papír
Tinta
Írón
Festék
Ólom
Villany
Légszesz
Fa
Szén
Géphengeranyag
Petroleum
Olaj
Benzin
Enyv
Liszt csiriz készítéshez
Spárta
Szappan

Géprongy

Tessék a horribilis árak mellett — amikor egy pár hitvány géptörő rongy is oly méregdrága — még mindezek beszerzési nehézségeire gondolni, s akkor fogalma lesz a t. gublikumnak, milyen jövedelmező mesterség és jó mulatság ma — nyomtatványokat és újságot csinálni . . .

A Tiszántúl a közönséghez.

Ujév küszöbén visszatekintve az elmúlt évre, lehetetlenség rá nem mutatnunk az eredményre, melyet a keresztény közvélemény erősödése Nagyváradon elért. Társadalmi és közéletünkben egyaránt hatalmas térhódításra tekinthet vissza a keresztény gondolat s ebben nagy része van annak, hogy a közönség felismerte az erőt, mely a keresztény sajtóban rejlik.

Ennek a munkának folytatását kérjük a közönségtől. A keresztény sajtó ereje valamennyiünk erejének gyarapodása.

Mint a múltban, a jövőben is modern, csak az igazságot szolgáló lap marad a Tiszántúl, zászlaján a „kereszténység és a magyarság jelszóval.

Kérjük a közönséget, terjessze, támogassa a jövőben is az eddigi szeretettel és lelkesedéssel lapunkat; ez lesz a legszébb elismerése nehéz munkánknak.

A „Tiszántúl” előfizetési árai:

HELYBEN: VIDÉKEN:

Egész évre . 36— K Egész évre . 40— K
Félévre . . 18— „ Félévre . . 20— „
Negyedévr . 9— „ Negyedévre . 10— „
Egy óra . 3— „ Egy óra . . 3:50 „

Egyes szám ára 16 fillér.

A Katolikus Népszövetség tagjai, a kik a Tiszántúlt eddig is kedvezményes áron kapták, helyben 1 korona 50 fillérrel, vidéken 2 koronával fizethetnek elő egy hónapra.

Dr Magyar Lajos előadása.

Amint tegnapi lapunkban már közöltük dr Magyar Lajos I. oszt. főorvos ma, vasárnap délután 6 órakor vetülő képekkel kísért előadásban fogja bemutatni azon fényképfelvételeit, melyeket a Monte San Gabrielről és az azon lefolyt véres és dicső harcokról készített. Dr Magyar már a budapesti Urániában is tartott előadást, amelyet óriási érdeklődés mellett a közönség százai néztek és hallgattak végig, és melynek végeztével az előadót lelkes óvációban észesítették.

Hogy dr Magyar Budapest után Nagyváradot választotta második állomásául, bizonyára abban leli magyarázatát, hogy ismeri városunk intelligens közönségét, mely minden szép és nemes iránt lelkesül és a közönség ezen szép és tanulságos előadásról nem fog elmaradni, mely mindezekon kívül egy igen hazafias cél elősegítését is célozza.

A nagyváradai iskolák igazgatóságai felkértek bennünket arra, hogy mindkét nembeli tanuló ifjúságot kérjük fel megjelenésre ezen előadáson — amit e helyütt ezennel megteszünk.

Az előadás este 6 órakor veszi kezdetét.

Jegyek a Hegedüs Hirlaprodában vált-hatók meg. Helyárak: Zsöllye 3 kor. Tamlásszék 2 korona. Erkély I. sor 2 korona, II. és III. sor 1 korona 50 fillér. Állóhely 1 korona.

Nagy cipőlopás a Teleky-utcán.

Tegnapelőtt reggel Simonyi Henrik cipőkereskedő, akinek az üzlete a Teleky-utcán van, mikor az üzletét ki akarta nyitni, megdöbbenéssel konstatálta, hogy a redőny nincs lecsukva, hanem egy kissé fel van huzva. Mindjárt sejtette, hogy valami baj történt sejtelmében nem is csalódott, mert alig lépett be az üzletbe, máris észrevette, hogy drága perzsa galléros télikabátja hiányzik a fogasról, a földön pedig egy csomó cipődoboz hever összevissza, természetesen cipők nélkül, üresen.

Simonyi — amint egy-kettőre az sikerült neki — megállapította, hogy körülbelül 25 pár cipő hiányzik a boltjából.

A rendőrségre ment, ahol az ügyeletes tisztviselő felvette a panaszát és detektívot küldött ki a betörők kézrekerítése végett. Két detektív vette kezébe az ügyet, s egyiküknek tegnap délelőtt sikerült egy zsibárúnál olyan fajta cipőt felfedezni, amelyik a Simonyitól ellopott lábbelikhez hasonlított. A cipőt lefoglalta s felmutatta a károsult kereskedő előtt, aki határozottan ráismert a tőle ellopott cipőre.

Ezen a nyomon Vass detektívnek sikerült tegnap délután elfognia az egyik tettest, sőt vagy 15 pár cipőt is megtalált egy rejtékhelyen. A rendőrség most már nyomában van a többi tetteseknek is, egyuttal az összes ellopott cipőknek, sőt az 1000 korona értékű télikabátoknak is. A tettes azzal védekezik, hogy lábbeli nélkül levő hozzátartozóit akarta ellátni cipővel, azonban ezen védekezése már csak azért sem áll meg, mivel a cipők egy részét már el is adta piaci zsibárúsoknak.

Biharmegyében még nem tudták megkezdeni a rekvirálást.

A temesvári katonai parancsnokság még nem adott katonákat.

A közlelmezési miniszter tudvalevőleg elrendelte, hogy Nagyváradon és Biharmegyében a felmentettek és a katonaság segítségével a hatóságok újabb, szigorú rekvirálást hajtsanak végre, mert az átvevő bizottságok által intézett rekvirálás nem hozta meg azt az eredményt, amelyre a bejelentett cséplési eredmény és a tárgyilagosan felbecsült termésköltségből jogosan számítani lehetett.

A miniszter azt is elrendelte, hogy ezen szigorúbb rekvirálásoknak január 3-án feltétlenül meg kell kezdődniük. A rendelet értelmében Nagyváradon 3-án a katonaság részvételével meg is kezdődtek a rekvirálások, Biharmegye területén azonban a miniszter rendeletét mindeztideig nem lehetett fogantatni.

Fráter Barnabás alispán a rendelet vétele után azonnal megtett minden intézkedést, hogy a megye közlelmezésére nézve is nagy fontosságú rekvirálást a kitűzött időben meg lehessen kezdeni, a megye főszol-

gábirait értekezletre hívta össze s táviratozott a temesvári katonai parancsnoksághoz, a rekvirálás megejtéséhez szükséges 597 katonai kirendelését kérve.

A katonai parancsnokság azonban tegnapig nem intézkedett, a katonák eddig nem érkeztek meg az egyes járási székhelyekre s így a megyében a rekvirálás sem kezdődhetett meg. Ez ügyben e hó 4-én Fráter alispán a következő táviratot küldte Temesvárra:

Katonai parancsnokság

Temesvár.

Katonaság kirendelése iránti megkeresésem tárgyában tett intézkedéséről kérek értesítést, mert rekvirálás megkezdése sürgős.

Fráter,
alispán.

A táviratra válasz tegnap délutánig nem érkezett s így a megyei rekvirálások megkezdésének napja is egyelőre még bizonytalan.

Franciaország pénzügyi jövője.

Franciaországnak nagy szüksége van rá, hogy pénzügyi téren az ország közhangulatát emelje. Mert az, ami ott a háború hangulatot annyira szítja, nem egyéb, mint a félelem attól, hogy e háború következményeivel — különösen a pénzügyi téren várhatókkal — szembenéznék.

Senki sem mer ott a jövőbe tekinteni. Legfőleg a múltból meritenek vigaszt, mint pl. legutóbb is a Temps abból, hogy 1870—71-ben látszólag milyen könnyen küzdött meg Franciaország pénzügyileg a háborúval. Akkoriban az ötmilliárd franknyi hadikárpótlást két ötszázalékos kölcsönnel szereztek meg, amelyek egyikét 1871-ben 82.50-es, másikat 1872-ben 84.5-es árfolyamon bocsátották ki; mind a kettőt erősen tulijegyezték és mind a kettő már 1874-ben elérte a pari-árfolyamot.

Most pedig a Temps szerint a helyzet éppenséggel nem rosszabb, mint akkor; mert akkor a nemzeti vagyon csak 195 milliárdot tett ki, holott ma 300 milliárd. Akkor a jegybank (arany és ezüst) érckészlete 550 millió volt, ma 5579 millió; akkor a bankjegyforgalom 3.2 milliárd volt, ma 22.4 milliárd; akkor tehát a bankjegyek csak 17 százalékos fedezettel bírtak, holott ma 25 százalékkal rendelkeznek.

Már ez a számítás sem mindenben kifogástalan. A belföldi aranykészlet csak 3.3 milliárd és a bankjegyforgalmat alig 15 százalékkal fedezi; hogy pedig a külföldnek kölcsönzött aranyát a francia jegybank egyáltalában vissza fogja-e kapni és ha igen, mikor, az teljesen bizonytalan; mindenesetre a külföld irányában fennálló adósságokat fedezi ez, nem pedig a bankjegyforgalmat. De meg a bankjegyfedezet kérdése egyáltalán mellékes jelentőségű. Fontosabb az, hogy ma a bőségesen számított 300 milliárdnyi nemzeti vagyonnal sokkal több mint száz milliárd háborús adósság és ezenfelül még sok milliárd háborús kár áll szemben, míg az 1870—71-iki háború után 195 milliárdos nemzeti vagyonnal hadiköltség, kárpótlás és hadikár címén együtt összesen legfőleg tizmilliárd állott szemben. Egyébiránt a nemzeti vagyonnak 1871-től 1916-ig 105 milliárdal, vagyis 60 százalékkal való lassu növekedése is, ami 45 évre nagyon csekély méretű, kivált ha szembeállítjuk vele a német nemzeti vagyon ugyanezen időszakban bekövetkezett növekedésének mérvét, szintén amellet bizonyít, hogy Franciaország az 1870—71-iki háború következményeit nem egykönnyen heverte ki, hogy azóta a francia tőkeképződés folyamata nagyon meglassult.

De a jelenlegi háború Franciaországot

még sokkal nagyobb veszedéllyel fenyegeti: az elszegényedés veszedelmével. Nagyön könnyen meglehet, hogy a háború után Franciaország egyáltalán kiválik azoknak a népeknek a sorából, amelyek a világ tőkepiacán szerepet játszanak.

Néhány számadat meg fogja ezt világitani: A háború előtt 36—38 milliárd frankra becsülték Franciaország külföldi értékpapír-állományát, évente több mint két milliárd százalékhözadékkal, ami a francia kereskedelmi mérleg kiegyenlítéséhez lényegesen hozzájárult. A háború folyamán azonban Franciaországnak legalább 45 milliárdnyi adóssága támadt a külfölddel szemben; vagyis Franciaország a hitelező államok sorából az adós államok sorába készül lépni. A francia kereskedelmi mérleg a háború kezdetétől 1916 végéig több mint 22 milliárd frank erejéig passzív volt és az 1917. évről kezdve egymagának passzív szaldóját több mint 25 milliárd frankra becsülik. Ennek kifejezésére aranykivitel, értékpapírkivitel, francia kölcsönökben való külföldi részesedés, külföldön kibocsátott állami kölcsönök és külföldi magánhitelek szolgáltak. Ezek közül a külföldön felvett hivatalos kölcsönök 12—13 milliárd frankra tehetőek; ez összeg nagyobb részét Angliában, kisebb részét Amerikában kölcsönözték. Azonkívül Franciaország még a békekötés után is külföldi tőkére lesz utalva.

Ha már most mindezekhez még hozzá talál járulni az, hogy a külföldön elhelyezett értékeinek legnagyobb része megszorult helyzetbe kerül, hogy Oroszország külföldön felvett kölcsöneinek kamatfizetését megszünteti s hogy ennek következtében talán az orosz magánvasutak és magániparok is képtelenné válnak kötelezettségeik teljesítésére, Franciaország oly súlyos pénzügyi katasztrófa elé kerülne, amelytől évtizedek alatt sem térhetne magához. Tuloznak, akik azt állítják, hogy Franciaország 20—22 milliárd frank erejéig részes az orosz államadósságban. Ez a számadat legfőleg az esetre állhat meg, ha az orosz magán-társaságok címleteit is beleértjük; a francia tőkének az orosz állam irányában fennálló követeléseit, beleértve azokat a kamatokot is, amelyeket a háború alatt a Banque de France orosz számlára kifizetett, 15 milliárd franknál többet alig tehetnek. De a francia tőke ekkora veszteséget ki nem heverhetne. Ezért mindent el kell majd követnie, hogy erre sor már csak politikai okokból se kerülhessen, ha mindjárt később, tisztán közgazdasági és pénzügyi okokból is, az orosz államadósság részleges redukciója alig lesz is elkerülhető.

Szóval pénzügyileg az összes hadviselő államok közül alighanem Franciaországot érinti a legsúlyosabban a háború.

Ehhez járul még az embervesztésnek Franciaországot annyira érzékenyen sújtó csapása s járul az a francia kapitalista szellem, amely még a háborúban is olyan hosszú ideig ellenkezett a progresszív jövedelmi adóval szemben és amely pl. csaknem megengedhetetlennek tünteti fel az olyan megoldást, hogy a hadiköltségek vagyonadó útján fedeztessenek.

Hiszen bizonyos az is, hogy Franciaország részére még a lehetőségek sora áll nyitva, különösen annak következtében, hogy igen értékes gyarmatokkal rendelkezik; de kapitalista népből vállalkozó néppé kell majd visszafejlődnie, ha el akarja kerülni lesüllyedését a gazdaságilag másodrendű nemzetek sorába, aminek veszedelme nagy mértékben fenyegeti.

* **Iskolaszünet a zárdaiskolákban.** A szent Orsolya-zárda elemi és polgári iskolájában; — a Szent-Vincze-intézet elemi és polgári iskoláiban; — az olasz r. kath. elemi fiúiskolákban az előadások január 17-ig szünetelnek. — Miről az érdeklődők ez uton értesíti Imrik S. Zoltán igazgató.

Közvetlen postaforgalom Oroszországgal.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz posta megkezdte a közvetlen postaforgalmat Németország, a magyar-osztrák monarchiával, Törökországgal és Bulgáriával. A levelezés egyelőre még cenzurázva lesz.

HÍREK

Vizkereszt ünnepe.

A három királyok napját, Vizkeresztet ünnepli ma az egyház. A pogányoknak a keresztény hitre meghívását jelképezi ez az ünnep. A sejtelmes keleti bölcsek jöttek egy kised bölcsojéhez. Csillagtény vezérli őket, melyről századokkal előbb jövendőt a próféta. A három bölcsek belépnek egy pillanatra a történelem világosságának fénykörébe, hogy eltűnjenek aztán végképp szemünk elől abban az áthatlan homályban, melyet a történelem világossága nem tud felderíteni. A bölcseket egy ősi tradíció emléke vonzotta a szent földre, hogy megtalálják végre azt, akit a Kelet is várt, az Üdvözítőt. Elhozták imádatukat és hódolatuk adóját. Megjelenésük meghozta az első üldözést az Üdvözítő ellen, akire azóta mindig ráirányult a vérengzők és a zsarnokok dühe.

A mai ünnepen tartják a vizszentelés szertartását, mely emlékeztet Jézus megkeresztelésére a Jordán vizében.

Az ünnep alkalmából a székesegyházban és az összes plébániái templomokban ünnepi istentiszteletek lesznek.

* **Katonai kitüntetés.** Bölöni Bakó Zoltán, lapunk volt munkatársa, honvéd hadapródjelölt és Bary József honvéd hadapródjelölt az albániai fronton, a Vojusamenti harcokban tanúsított hősi magaviseletükért a bronz vitézségi érmet kapták.

* **A Kath. Növédő Egyesület értekezlete.** A Kath. Növédő Egyesület január 7-én, hétfőn d. u. fél 6 órakor a Szt. László menedékházban rendes értekezletet tart. Ezen értekezletre csakis a működő tagok és a Szociális Missziótársulat nagyvárad *Leányklubjának* tagjai hivatalosak. Tekintve a tárgyak fontosságát és azt a célt, amelyet ezen értekezletek szolgálnak: az egyöntetű működés és a szociális érzék fejlesztése; az elnökség óhajtja, hogy a meghívottak teljes számban jelenjenek meg.

* **Kevés a cukor.** A kereskedelmi és iparkamara közbenjárására a Cukorközpont a cukorral dolgozó iparosok: cukrászok, mézeskalácsosok, cukorkakészítők részére, hogy iparukat folytassák, bizonyos mennyiségű cukrot utalt ki havonként. A Cukorközpont most értesítette a kamarát, hogy a cukorgyártás csökkenésére nézve ezután már csak a cukor egyharmadát utalhatja ki az illető iparosoknak. A kamara erről értesítette az érdekelt iparosokat, egyben pedig átiratban kereste meg a Cukorközpontot a redukálás által sújtott iparosok érdekében.

* **A jégpálya megnyitása.** A Sporttéri jégpálya közbejött akadályok miatt csak holnap, hétfőn délután nyílik meg.

* **Ma délután 4 órakor népszövetségi mozi.** A Kath. Népszövetség ma, vasárnap kivételesen 4 órakor tart mozielőadást a Kath. Kör Szent László termében. Az előadás műsora a következő:

1. Mester hét.
2. Az átkozott gombok (bohózat.)
3. Menagio (tájfelvétel.)
4. Zene a majorban (vigjáték.)
- 5., 6., 7. Elnémult dal. (Dráma 3 felvonásban.)

Belépti jegyek: a népszövetségi tagok részére 30 fillér, vendégjegy 50 fillér. Teremnyitás a pénztárnyitással egyidejűleg fél 4 órakor.

* **Választások a városnál.** A nagyvárad-városi árvaszéknél rendszeresített két árvaszéki ülnöki állásra a januári közgyűlés kintúzi a pályázatot. A két állást, esetleg a választás folytán megüresedő más állást, a február havi közgyűlésen tölti be a törvényhatóság. A két új ülnöki állásra legtöbb kilátása van dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnoknak és dr. Doszpoly Dezső tb. aljegyzőnek. Mindketten képzett, buzgó tisztviselői Nagyvárad városának, akik eddigi érdemes munkásságukkal nagyon is rászolgáltak a törvényhatóság bizalmára és az előléptetésre. Dr. Doszpoly Dezső megválasztása esetén a megüresedő fogalmazói állásra legtöbb kilátása van dr. Soós István tb. fogalmazónak, aki kiválóan képzett törekvő ember és szorgalmas munkát fejt ki a polgármesteri hivatalban.

* **A Kath. Kör vetítő-estéje.** A hadügyminisztérium rendkívül érdekes mozgóképeket küldött a Kath. Körnek a legújabb háborús felvételekről, melyeket a keddi vetítő-estéjen mutatnak be. A majdnem 1000 méteres filmek a következő felvételekről készültek: I. Királytalálkozás a főhadiszálláson. II. Hadműveleteink az olasz fronton. III. Hadseregünk álló harca az olasz fronton. IV. Belgrádi élet katonai közigazgatás alatt. Az előadás délután 5 órakor kezdődik.

* **Öt perccel előbb.** Azt írja Nagysád hozzánk intézett levelében, hogy a közönség a nyilvános előadásokon az előadás vége előtt öt perccel izgalomba tör ki, felugrál mindenki a helyéről, egy áradat indul meg, s a szereplők a legnagyobb zajban fejezik be mondókájukat. Hát kérem, senkinek se tetszik ez a *megindulás*, amely elfogja a néző közönséget, valóságos tömegragály ez, amely magával ragad mindenkit, még az egész est művészi profit-ját is elmosza a nézők lelkében. Ez a földindulás a ruhatár, magyarul gardrob miatt történik, amelynél senki se szeret állni s a roham miatt senki se tud mozogni. Természetesen, ha a közönség az ülés sorrendjében hagyná el a nézőteret, nem lenne semmi baj, kellemetlenség, rumli. Emlékezzünk a párisi szerencsétlenségre, ahol a pánikból származott a sok emberhalál. A közönség fegyelmetlensége az oka ennek, semmi egyéb.

* **Kongresszus a hadiárvák érdekében.** A Magyar Gyermektanulmányi Társaság a jövő vasárnap, január hó 13-án Budapesten orsz. kongresszust tart, amelynek főprogramja a hadiárvák érdekében teendő intézkedéseket öleli fel. Nagyvárad város árvaszékének elnöke dr. Istvánffy István előterjesztést tett a város polgármesteréhez, amelyben kéri, hogy Nagyvárad város árvaszékének képviselőjében dr. Dóri István városi ügyészt küldjék ki a kongresszusra.

* **Kongregációi élet.** Az Urak Mária kongregációja ma reggel fél 8 órakor közönségtalálkozást tart a szokott helyen.

* **A református lelkészválasztás.** A nagyvárad református presbyterium vasárnap délelőtt 10 órakor ülést tart, mely a lelkészválasztás napjának kintúzásával és annak módozataival foglalkozik. A hívek több jelölt közt oszlanak meg, s nem tudni, ki lesz a győztes; annyi bizonyosnak látszik, hogy a szabadkőművesek jelöltje, dr. Gyenge kisebbségben marad.

* **Adományok a Kath. Növédő Egyesületnek.** A Kath. Növédő Egylet anya- és csecsemő védelmi céljaira adakoztak: gróf Széchenyi Miklós megyés püspök 100, Grócz Béla nagyprépost 100 koronát, a Kath. Népszövetség Szilveszter esti jövedelméből 140 koronát, Perédi Györgyné 20 kor., Vodicsek Sándorné 50 drb. dós kililit az Anyák-köröszonájához, Racsek Józsefné használt gyermekruhákat. A kegyes adományokért ezúton mond hálás köszönetet az elnökség.

* **A város nyugdíjasainak kérése.** Nagyvárad város nyugdíjas tisztviselői és nyugdíjas özvegyei kérvényt adtak be Nagyvárad városához, amelyben rámutatnak a jelenlegi nehéz megélhetési viszonyokra s számba sem vehető csekély nyugdíjukra, lakbérnyugdíjat és az élelmiszereknek olyan áron és feltételek mellett való kiutalását kérik, amint azt a város a tényleges tisztviselőinek juttatja.

* **Szünet a kereskedő tanonciskolában.** Értesitem a tanonctartó főnököket, hogy a kereskedő tanonciskolában a tanítás f. hó 17-ig szünetel. A igazgatóság.

* **Fehérnemű gyűjtés a hadseregnek.** A hadsereg részére való fehérnemű gyűjtést végző küldöttségek a következő utcákat járják be:

Vasárnap, január hó 6-án: a fehérnemű gyűjtés szünetel.

Január hó 7-én a következő helyeket járják be a küldöttségek:

I. küldöttség: Halász-, Rét-, Szent Anna-, Téglavető-, Lipót-, Ferenc-, Temető-, Béke- és Szőlőtelep-utcák.

II. küldöttség: Lukács György-utca, Ballassa-tér, Árvaház-utca, Schlauch-tér, Káptalan-sor, Páris-, Perces-, Sal Ferenc-utcák, Kert város és Hevesi-telep.

III. küldöttség: Bém-, Damjanics-, Ovoda-, Fecske-, Hattyu-, Galamb- és Sólom-utcák és Lóvásártér.

IV. Küldöttség: Kolozsvári-utca a Templom-térig, Bástya-, Krisztina-, Károly-, Szmekta- és Vizi-utcák, valamint a Velenceipart a Szmekta-utcáig.

* **Adomány.** Erdős Lajos (Dr. Várady Zsigmond-utca 21. szám alatt) 5 koronát küldött szerkesztőségünkbe egy rokkant katonacsaldjának, melyre lapunkban hívtuk fel a közönség figyelmét. Az adományt rendelkezési helyére juttattuk.

* **A Stefánia-szövetség ülése.** A nagyvárad Stefánia-szövetség csütörtökön, január 10-én délelőtt a városházán ülést tart,

* **A mozik és a lapok.** Néhány nap óta a helybeli mozik azt vetítik ki a vászonra, hogy a műsorokat ezennel csak az „Uj Nagyvárad” és a „Nagyvárad Friss Ujság” c. lapokban olvashatja a publikum. Erre vonatkozólag a nagyvárad reggeli nagy lapok ezeket közlik: A lapok horribilis kiadásai emelkedése folytán a műsorok és kommunikék közléséért a viszonyokhoz képest még mindig mérsékelt díjazást kértek a mozivállalattól. A mozi azonban ezt a jogosan táplált igényt nem elégítette ki. Ellenben ugyanakkor azzal a keserves panaszszal, hogy a lapok sokba kerülnek, — felemelte a helyárat. A kommunikék közlésének melleszéssel még azt a kis előzékenységet is megtagadja a mozi a publikumtól, hogy lehetővé tegye mindenkinek a saját lapjában a műsor előolvasását. A reggeli nagy lapok kötelességüknek tartják a publikumot felvilágosítani erről a tényállásról annak dokumentálására, hogy itt nem a lapok, hanem a mozi vonja meg a közönségtől azt az elsőrendű kötelességet, hogy a felemelt helyárak ellenében legalább azokban a lapokban adja tudomására a műsort a publikumnak, amelyet ez a közönség olvas. Mindaddig, amíg Nagyváradon a mozilátogatók egyetlen tröszt kénye-kedvének vannak kiszolgáltatva, természetesen a közönség más elbánásban nem is fog részesülni.

* **A városi tisztviselők és tanítók szövetkezete** értesíti tagjait, hogy e hó 7-től kezdve délelőtt a Városháza, földszint, 29. sz. szobájában paprika fog kiosztatni, egy-negyed és egynolcad különként kimérve. — Nagyvárad, 1918. évi január 5. *Juricskay* Barna, elnök.

* **Aranyékszer-zugbörzék a nagyvárad kávéházakban.** A Tiszántúl tegnapi számában ily címmel hosszabb közlemény jelent meg, mely az arannyal folytatott több rendbeli visszaélésre mutatott rá. A cikk írója azonban téves információ alapján olyasmit is írt, amiket megírni a közölt formában szándéka nem volt és nem lehetett. Áll ez különösen a *Jánossy Gyula* t. főkapitányról és *Darabanth Ferenc* rendőrfelügyelőről írottakra. Mindenekelőtt le kell szögeznünk azt a tény, hogy a mozgósítás elrendelése óta árverés egyáltalán nem is tartatott, árverések tartását a háboru alatt miniszteri rendelet betiltotta. A mozgósítás előtt megtartott árveréseken a rendőrség képviselőjében az iparügyosztály vezetője vett részt mint hatósági kiküldött abból a célból, hogy az árverések szabályszerű lefolyása biztosítva legyen. Az árverésekről felvett jegyzőkönyvek a rendőrségnél őriztetnek. Ezekből megállapítható, amit az illetők előttünk kijelentettek, hogy *Jánossy Gyula* t. főkapitány csak mint az ipari ügyosztály vezetőjének helyettese és mint ilyen is csak egyszer, 1911 november 23-án hatósági kiküldött gyanánt volt jelen egy árverésen. Sem *Jánossy Gyula* t. főkapitány, sem *Darabanth Ferenc* t. rendőrfelügyelő egyébként semmiféle árverésen soha jelen nem voltak, ott soha egy fillér árut nem vásároltak. Ezt, mint tény, konstatáljuk és ezzel természetesen elesik az idézett cikknek minden ezzel ellenkező és — ismételjük — csak téves információból származó része. A nagyvárad rendőrség tisztviselői bizonyosan nincsenek abban a helyzetben, hogy ékszereket vásároljanak. Örülnek, ha valahogyan meg tudnak élni.

* **A városi tisztviselők és alkalmazottak szövetkezetének tagjait** felkérem, hogy esedékes tagsági díjakat és netaiáni hátralelőkos részesjegyek értékét Városháza adóhivatal 30. sz. szobában Szarka Ignác pénztárosnál 8 nap alatt naponként délután 4—5 óra között, különbeni következmények terhe alatt befizetni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918. évi január 5. *Juricskay* Barna, elnök.

* **Hadifoglyok ne járjanak mulató helyekre.** Mind gyakrabban előfordul az az eset, hogy a helybeli munkaadók hadifoglyai színházak, mozgó-színházak és egyéb nyilvános helyekre járnak szórakozni. Bár a hadifoglyokkal szemben a legemlékezőbb bánásmód is indokolt, a szabályokba ütköző lenti szabad életmód azonban semmi esetre meg nem engedhető. Felhívom a fogolytartó gazdákat, hogy a hadifoglyokat a nyilvános mulató helyek látogatásától tartsák vissza és hogy őket csakis rendeltetésüknek megfelelően alkalmazzák, mert ellenkező esetben tőlük a hadifoglyok bevonatnak és ellenük a megtorló eljárás fog folyamlatba tétetni. Rendőrség.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ismerősöknek, jóbarátoknak és rokonoknak, kik a felejthetetlen jó férjem elhunytával minket ért bánatunkat részvétükkel és a temetésen megjelenésükkel enyhítették, ezuttal mond hálás köszönetet *özv. Szántay Istvánné és családja.*

* **A Donát-féle ker. magántafolyamból** a most lefolyt polgári iskolai magánvizsgákon 12 tanítvány közül 1 kitűnő, 6 jeles és 4 jó eredménnyel vizsgázott le. E jó intézmény hírneve napról-napra növeli a hozzá fűzött bizalmat. (Lásd hird.)

* **Gimnázium,** reál és polgáristákat felvételi és javítóvizsgákra felelősséggel előkészít *Guttman S.* Magyar-u. 9. sz.

* **Sonka és huspácoláshoz só kapható a Csillaggyógyszertárban.**

* **Intelligens** urinónél ebédkoszt kihordásra kapható. Cim a kiadóhivatalban meg tudható.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Bleyerné Garzó Adél hangversenye.

Tegnap este tartotta *Bleyerné Garzó Adél* a jeles énektanárnő jótékony célú hangversenyét a megyeház disztermében. Megjelent a hangversenyen *Obrincsik István* ezredes is.

A műsor igen gondosan volt összeállítva, de nem tagadjuk még nagyobb lett volna a közönség lelkesedése, ha a magyar opera- és dalszerzők is képviselve lettek volna. Különösen a mostani időben kell egy szépen fejlődő intézetnek erre tekintettel lenni.

A szereplők közül a legnagyobb dicsérrel kell megemlékeznünk *Nagy Irén*ről, a ki fejlett koloraturájával, csengő organumával sok tapsot aratott és a legszebb reményekre jogosít.

Ugyanezt mondhatjuk *Kraus Elláról*, aki szintén kitűnő rutinnal énekel és játszva győzi le a technikai nehézségeket. De figyelmébe ajánljuk a kissé sötétebb hangszint, mely a néha jelentkező disztónálásnak leg-

jobb ellenszere. Egyébként úgy a *Norma* duett, mint pedig a solo operáriák nagyon szépen sikerültek.

Már kevésbé sikerült *Klein Böske* éneke, kinek gyenge organuma és állandó rossz intonálása nem volt kellemes. Azonban, mint kísérő (*Kell Rezső* solohegedűszámában) igen ügyesnek bizonyult.

Igen szépen énekelt még *Barta Nusi*, a ki bájosan adta elő *Weber áriáját* a „Büvös vadász” c. operácól. Fejlett technikával és kitűnő előadással énekelt *Schönberger Emmy* is, a ki *Pust Frühlingsnehen* c. dalával szerzett magának sok tapsot.

Az énekszámokat *Bleyerné* kísérte zongorán, a ki nemcsak jeles pedagogusnak, de kitűnő kísérőnek is bizonyult.

Külön kell megemlékeznünk *Kell Rezső* főhadnagyról, a ki hangszerén nagy szeretettel és sok ügyességgel játszik és sok tapsban volt része. Tisztelői szép babérkoszorúval lepték meg.

A jól sikerült hangverseny nemcsak szép erkölcsi sikert hozott az intézetnek, de jelentékeny összeggel gyarapította a négyes honvédek özvegyei és árváinak alapját. *R. M.*

Színház.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Csárdáskirályné.
Vasárnap este: Márványmenyasszony.
Hétfőn: Szibill.

Kedden: Ártatlan Zsuzsi.
Szerdán: Névtelen asszony.
Csütörtökön: Gólem.

Pénteken: Obsitos.
Szombaton délután: Bánk-Bán.
Szombaton este: Gólem.

Vasárnap délután: Tavasz és szerelem.

Vasárnap este: Tessék szellőztetni. Bohózat. Bemutató előadás.)

A színházi hét.

A Szigligeti-színház vezetőségének már ismét sikerült a jövő hétre olyan változatos és érdekes műsort egybeállítani, amely eleve biztosítja, hogy ennek a hétnek minden estélyére, jó lesz ha a közönség már előre gondoskodik a jegyek vásárlásáról.

A műsort hétfőn a *Szibill* nyitja meg, ez a közkedvelt, bájos operett, amely a maga vonzó muzsikájával egyike a legszivesebben látott műsordaraboknak.

Kedden az *Ártatlan Zsuzsi* van műsoron, amely állandóan nagy közönséget vonz és amelynek felelevenítése a legutóbb is, teljes sikerrel járt.

A *Névtelen asszony*, ez a szenzációs hatású bűnügyi dráma szerdán tölti be a műsort és igen helyesen, a közönség körében megnyilatkozott közóhajnak engedve cselekedett a színház vezetősége, amikor e hét csütörtökén, feleleveníti a *Gólem*et.

Igen kedves reprize a műsornak az *Obsitos*, amely a maga bájos meséjével oly érzelmesen simulnak a mai háborus idők hangulatához,

A hetet vasárnap este bemutató előadás rekeszti be, amely alkalommal a *Tessék szellőztetni!* című bohózat kerül színre.

A színház t. bérletit értesíti az igazgatóság, hogy a bérlet II. ciklusának befejezése esedékessé válván, a fizetések a mai naptól kezdve a hivatalos órák alatt a színház titkári hivatalában eszközölhetők.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. január 1-én kez-
dődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Rubák, férfi öltönyök,
felöltők, festő- és tisztító-
göny, kézimunka, kiegészítő-
művek tisztítása. Fekete festés első-
rendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelempfestő, vegytisztító és gőzmosógépyárban
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 84. Felvételi fizet 14-69.

IRODALOM

Az Uj Idők január 1-iki számában Kádár Lehel kezd új regényt A három gar lamb címmel. Elbeszéléseket Tormay Cecília, Farkas Pál, Csáthó Kálmán, verseket Oláh Gábor és Zilahy Lajos írtak. A rendkívül érdekes füzetet szebbnél-szebb képek teszik változatossá. Előfizetési ára negyedévre 9 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest Andrassy-ut 10.

Színházi Élet. Incze Sándor kitűnő színházi heft lapjának legújabb száma Zilahy Lajos Az ökör című egy felvonásos paraszt komédiáját közli. Érdekes ismeretést hoz a Modern Színpadról, a Dinóra és Ocskay brigadéros reprizéről. Érdekes apróságok egész sorozata teszi változatossá a füzetet, melynek ára 60 fillér.

A Kath. Hitterjesztés Lapjai, legutóbbi száma a következő érdekes tartalommal jelent meg. Tartalom: A szentföldi háboru tüzeiben. A hittejesztés és a nemzeti-ségi politika (folytatás és vége). Egyiptom és Szudán a világháboruba (folytatás). Utazás Felső-Peruban 200 évvel ezelőtt. — Szórazások a sillukok közt. — A palawami apostoli felügyelőség és a kuloni kitétek kolóniája. — A püspöki konferencia Előindíában. — A missziós színház a punai misszióban. — Missziói tudósítások. — A szaléziánusok felfedező útja Mattó Grossó (India) területén Brazíliában. — Kegyes adományok.

Könyvismertetések és bírálatok. — Cholnoky Jenő: Amerika. Ism. Platz Bonifác dr. Schöpfung Aladár: Magyar írók. Ism. A. L. Imre Sándor: A világháboru. Ism. A. L. Hermann Vendel: Elsass-Lotharingien u. die Sozialdemokratie. Ism. Petrich Béla dr. Fraknói Vilmos: Nyilatkozat.

Katholikus Szemle, legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg: A szekularizáció és az egyházi vagyonjog. Dolevecz József dr. A király földesuri és kegyuri joga a városokban. Pompéri Aurél dr. Földrajzi szemle, Platz Bonifác dr. Ujabb regényeink, bj. Az óra egyet út. Regény. Har-

sányi Lajos. Siralom az emberiségért. Költemény. Vargha Gyula. Örjögő éjjel. Költemény. P. Oál Ödön. Külföldi folyó iratok szemléje. Cs. Magyar folyó iratok szemléje, bg.

Értesítem a t. hölgyközönséget,
hogy kozmetikai mű-

teremtés bevezettem a **hölygfodrászatot** Pá öster a jöbírű hölygfodrász szakször vezetése-
vel. Minden hajunkát parókat a legmoder-
nebb kivitelben készítek. Hajfe és minden
szinben. Ondoláció K 250. Haj-óság K 4.
Arápolás, manikür, hajszálszedés villannyal után-örvés
betárl. Are ödítés ti. mentent 5 kor. Deák Fe-
re-ue-u 7. I. em.

HIRSCHFELD VII MA.

Nagyvárad város leltárbiztosi hivatalától.

AD. 2532—1916 szám.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város leltárbiztosi hivatala részéről közhírré tétetik, hogy a helybeli királyi Járásbíróóság Pk. 10442/23—1916 számú végzése folytán néhai Sötér Viktor volt nagyvárad lakosnak a felvett hagyatéki leltár 1—29-től 219-ig terjedő tételei alatt összeírt együtt 9170 korona 99 fill.-re becsült butorok, ruhaneműek, felszerelésekből stb. álló ingó hagyatéka nyilvános árverés útján eladandó, minek a helyszínén vagyis Uri-utca 22. szám alatt leendő eszközlésére határnapul 1918 év január hó 19. napjának délután 2 órája tüzetik ki, melyre a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Nagyvárad, 1918. évi január hó 6-án.

BIGE BÉLA
leltárbiztos.

MOCSÁRY SÁNDOR
TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves. ....

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfram szálás Tanageram-égők
állandóan raktáron.

Szerkesztői üzenetek.

Tom. A [ki a nagyvárad ijtuság nevében mint fogadatlan prókátor írni akar, először némi helyesírást tanuljon. Ön „szégyelve nézte“ azt a cikket? Hogyan fogja akkor a saját krix-krax levelezőlapját nézni?

Karácsonyi árjegyzék!

Porcellán mossár, ütővel	8—
Majolika gyümölcs állvány	8—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcs készlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	8—
Boros	8—
Likör	8—
Söröskészlet ezüses aranyozással	8—
Boröskészlet színes	8—
Vizeskészlet színes	8—
Liköröskészlet színes	8—
Befőtteskészlet kristály fedő	8—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8—
Majolika fali sötartó színes	5—
Majolika vizeskanca színes	5—
Kenyér keszár színes üveggel	5—
China ezüst cukortartó	5—
China ezüst gyümölcs állvány	5—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágvázát	5—
Majolika dísz figura	5—
Porcellán főzőlábos	5—
Porcellán főzőfazek	5—
Teáskészlet színes aranyozással	25—
Kávékészlet színes aranyozással	25—
Feketes készlet színes aranyozással	25—
Ebédőkészlet felszerelve színes aranyozással	70—
Hidegtelvágotás készlet színes aranyozással	25—
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25—
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25—
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő	25—
Teás pohár China ezüst foglalatban	8—
Teás csésze szin. finom aranyozással	8—
Kávés	8—
Köpcésze	8—
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8—

Nippok, Figurák, Szent Antal
szobrok, Mária szobrok, Szent-
fali viztartók, Konyhaszeren-
dezési cikkek, Képek, Keretek,
:: Ablak üvegezés. ::

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLÓS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, lámpa, táblauveg
és díszműru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszekrény: Felső u. 10. sz. 10.
Dr. KRÓGER ELADÓ Dr. PAPP KÁROLY

„HÓFEHÉRKE“

Harisnya Áruház.

Tisztelettel értesíti Nagyvárad és vidéke n. é. közönségét, hogy a kötött és szövöttáru szakmában beállott súlyos beszerzési nehézségek következtében, a terhes üzleti kiadások fedezése szempontjából kénytelenek voltunk raktárunkat egyéb cikkekkel kibővíteni. Ajánljuk a n. é. közönség saját érdekében, hogy tekintse meg minden vétel kötelezettség nélkül óriási választékban érkezett **diszmi, játék, porcellán, toilet, bőraru** és még számtalan más új árucikkeinket.

A legmesszebbmenő előnyöket kívánjuk t. vevőinknek nyújtani, úgy kötött-szövött, mint a felsorolt új cikkekben.

Tisztelettel

„Hófehérke“ Harisnyaáruház
Szent László-tér. Sas palota.

Belépési felhívás a Népszövetségi Hitelszövetkezet VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918 január 1-én a VI-ik, új évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletek, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{3}$ részéig a szövetkezetnél olesó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, érték papírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy felvétel végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a csoportvezetőknél mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Nép szövetkezet Hitelszövetkezet
igazgatósága:

Betűszedő tanulónak
fiú és berakó tanulónak
leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVÍT
KARCZAG
ZÖLDFA-utca 5.

Bubla és Tarsa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.

Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek liptói turó.

Telefonszám 11-49.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A város telefonja 314.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 014.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerele telefonja

55.

Főszerele telefonja

55.

ALABÁSTROM pipere szappan.

Legjobb és legfinomabb pipere szappan főleg azon körülménynek köszöni nagy közkedveltségét és jó hírnevét, hogy a legtisztább és legjobb anyagból készül s tartós és kellemes illattal használatban különös enyheség és dus fehér habja által tűnik ki, miért is a bőr tisztátalanságát eltávolítja s annak egyuttal szép üde kinézetét és bársonyszerű simaságot kölcsönöz, éppen ezért a legelőkellőbb körökben is rendkívül elvan terjedve.

1 darab ára 7 korona.

Különféle igen finom pipereszappanok:

Ibolya, gyöngyvirág, rózsza, orgona, borax.

Nagy kerek angol szappanok.

Illatszerek kimérve és eredeti üvegekben.

!! KÖLNIVIZEK. !!

Parfüm Casetták karácsonyra és éjévre hölgyeknek legalkalmasabb és legszebb ajándék

kapható:

NÉMETH PÁL

„Arany-Kereszt” gyógyszer-tárában Nagyvárad

Szent László-tér, városháza mellett.

Vidéki rendeléseket azonnal küldök!

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkezálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Villamos-világítási

és csengőjavítások, Wolfram-égők, 1/2 Wattos lámpák, csillárak, motorok, mérsékelt áron.

STERN ADOLF

Szent János-u. 20 Telefon 556

! ALKALMI VÁSÁR !

Selymek, kasmirok, női fehérneműk, szőnyegek, nagyválasztékban

KELENGYE

áruház Sz. László-tér 5. sz., a volt Krámer-féle bolt: helyiségben.

Vas és rézággyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és spanyol ággybetétek: összehajtos ággyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Megérkeztek

a „Park” Nagyaruház

Rákóczi-ut

ujdonságai óriási választékban következő cikkekben:

Bőr diszmu árukban: erszények, zseb és szivartárcák.

Acél árukban: zsebkések, ollók és manicür cikkek.

Fésű árukban: bontó, kontyfésűk, hajcsattok, hajtüsk.

Ajándék disztárgyakban chinaezüst, porcelán és bőr-áruk. Utazó készletek, gyermek játékok, piaci bevásárló táskák, sport cikkek kötött és szövöttáruk.

Ajánlom a n. é. közönségnek, hogy tekintse meg ujdonságaimat minden vételkötelezettség nélkül, mert módomban áll a legmészszebbmenő előnyöket t. ve-
vőimnek nyújtani.

„Park” Nagyaruház
Rákóczi-ut.